

ഭാരതത്തിന്റെ ആദ്ധ്യാത്മികജ്ഞാനവും സാംസ്കാരികപൈതൃകവും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മഹദ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, അവയുടെ മൂല്യവും വ്യക്തതയും ഒട്ടും ചോർന്നുപോകാതെതന്നെ, നൂതന സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് പരിരക്ഷിക്കുകയും ജിജ്ഞാസുകൾക്ക് സൗജന്യമായി പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുക എന്ന ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷന്റെ ലക്ഷ്യ സാക്ഷാത്കാരമാണ് ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറി.

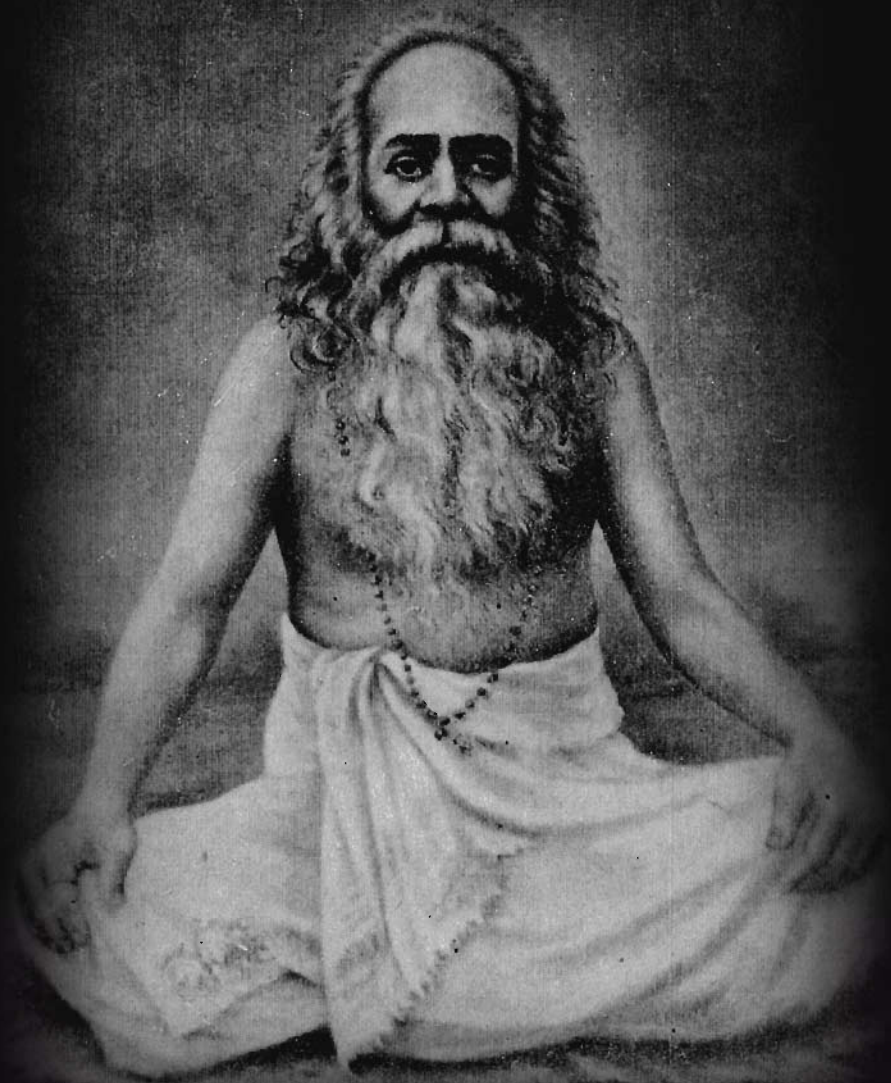
ഗ്രന്ഥശാലകളുടെയും ആദ്ധ്യാത്മിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ കോർത്തിണക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ ഓൺലൈൻ ലൈബ്രറിയിൽ അപൂർവ്വങ്ങളായ വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ സ്കാൻ ചെയ്ത് മികവാർന്ന ചെറിയ പി ഡി എഫ് ഫയലുകളായി ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇവ കമ്പ്യൂട്ടറിലോ പ്രിന്റ് ചെയ്തോ എളുപ്പത്തിൽ വായിക്കാവുന്നതാണ്.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയിൽ ലഭ്യമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സൗജന്യമായി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ വാണിജ്യപരവും മറ്റുമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി ഇവ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നത് തീർച്ചയായും അനുവദനീയമല്ല.

ഈ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിന് മുതൽക്കൂട്ടായ ഈ പുണ്യഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചയിതാവിനും പ്രകാശകർക്കും നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയെക്കുറിച്ചും ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷനെക്കുറിച്ചും കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയാനും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളിയാകാനും ശ്രേയസ് വെബ്സൈറ്റ് സന്ദർശിക്കുക.

<http://sreyas.in>

സംഭാഷണങ്ങൾ

സംഭാഷണങ്ങൾ

സംഭാഷണങ്ങൾ

I. ഈശ്വരദർശനം

ചോദ്യം- ഒരേ ഒരനന്തശക്തിയുടെ വിലാസമാണ് കാണപ്പെടുന്ന തെല്ലാമെന്ന ബോധം എനിക്കുണ്ടെങ്കിലും പലേ ക്ഷേത്രങ്ങളിലും പോയി ഭജിച്ചുവരുന്ന ഞാൻ കണ്ണടച്ചു ധ്യാനിക്കുമ്പോൾ ആ വിഗ്രഹങ്ങളെ ഉള്ളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുള്ളൂ. എന്റെ വിശ്വാസത്തിനനുരൂപമായ ആ ഏക ദൈവത്തെ എനിക്കിതുവരെ കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അതു സാധിപ്പിച്ചു തന്ന് അവിടുണെന്ന അനുഗ്രഹിക്കുമാറാകണം.

ഉത്തരം- ഞാൻ കാണിച്ചു തരാം. കാണിച്ചുതരാനേ എനിക്കൊണ്ടുകഴിയൂ. അതാ നിൽക്കുന്നു എന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം. കാണുന്നതു നിങ്ങൾ തന്നെ വേണം.

വൈദ്യൻ- അവിടുത്തെ അനുഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിൽ കാണാൻ സാധിക്കുമെന്നു തന്നെയാണ് എന്റെ വിശ്വാസം.

സ്വാമി തിരുവടികൾ- ആട്ടെ, നിങ്ങളൊരു കവിയാണല്ലോ, ഭൂലോകത്തെപ്പറ്റി കുറെ ശ്ലോകമെഴുതൂ.

വൈദ്യൻ - ശ്ലോകമെഴുതാം. അത്ര നന്നായിരിക്കില്ല.

സ്വാമി തിരുവടികൾ- എത്ര എഴുതാം

വൈദ്യൻ- ധാരാളമെഴുതാം.

സ്വാമി തിരുവടികൾ- ആന്റോ, ശരി എഴുതി കിട്ടിയതായി വക വെച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി വെള്ളത്തെപ്പറ്റി ധാരാളം ശ്ലോകമെഴുതൂ. പ്രകൃതം വിട്ടെഴുതരുത്.

വൈദ്യൻ- ഇതിനെപ്പറ്റി, മറ്റതിനെപ്പോലെ അധികമെഴുതാൻ സാധ്യമല്ല കുറച്ചെഴുതാം.

സ്വാമി തിരുവടികൾ- എന്തൊക്കെ എഴുതും.

വൈദ്യൻ- വെള്ളമൊരു ദ്രവസാധനമാണ്. അതിനുമണമില്ല, ധവളനിറം, മധുരരസം, ബുദ്ധുബുദ്ധുശബ്ദം, ശീതളസ്പർശം, ഇങ്ങനെ

നാലുഗുണങ്ങളുണ്ട്. ചൂടുപിടിപ്പിക്കുമ്പോൾ ആവിയാകും തണുപ്പിക്കുമ്പോൾ കട്ടിയാകയും ചെയ്യും. എന്നൊക്കെ കുറെ എഴുതാം.

സ്വാമി തിരു:- എഴുതിക്കിട്ടയതായി വകവെച്ചിരിക്കുന്നു. അഗ്നിയെ പറ്റി എഴുതൂ.

വൈദ്യൻ- അതിനെക്കുറിച്ച് ഇതിലും കുറച്ചെഴുതാനേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ.

സ്വാമി തിരു:- എങ്ങിനെ?

വൈദ്യൻ- കട്ടിയുള്ള രണ്ടു സാധനങ്ങൾ ബലമായി മൂട്ടുമ്പോൾ ഇതുണ്ടാകുന്നു. പ്രകാശമാണ് ഇതിന്റെ രൂപം. ഭൂഗുഭൂഗു ശബ്ദവും ഉഷ്ണ സ്പർശവും കൂടി ഇതിനുണ്ട്. ഗന്ധവും രസമില്ല. എന്നൊക്കെ ചിലതെല്ലാം.

സ്വാമി തിരു:- അതും കിട്ടിയതായി വകവെച്ചു. ഇനി വായുവിനെ പറ്റി എഴുതൂ.

വൈദ്യൻ- അതിൽ ഇതിലും കുറയും

സ്വാമി തിരു:- കേൾക്കട്ടെ

വൈദ്യൻ- ശബ്ദവും, സ്പർശവുമാണിതിന്റെ ഗുണങ്ങൾ. രൂപ രസ ഗന്ധങ്ങളിതിനില്ല ശീതോഷ്ണ ഭാവങ്ങളില്ല. എന്നൊക്കെപ്പറയാം.

സ്വാമി തിരു:- ഇനി ആകാശത്തെപ്പറ്റിയാകട്ടെ.

വൈദ്യൻ- അതിൽ ഒരു ശ്ലോകത്തിനു പോലും വക കാണാതെ കൂഴങ്ങുന്നു. മാറ്റൊലി രൂപമായ ശബ്ദമല്ലാതെ അതിനൊരു ഗുണവുമില്ല.

സ്വാമി തിരു:- നല്ല കവിതക്കാരൻ! എന്താണിതിനു കാരണമെന്നറിയാമോ. ഏറ്റവും നേർമ്മയുള്ള വസ്തുവിലാണ് സ്ഥൂല വസ്തുക്കളെല്ലാം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. കണ്ണടച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന് ധ്യാനിച്ച് ഈ കണ്ടതെല്ലാം കൂടി പൊതുവേ ഉള്ളിൽ കാണാമോ എന്നു നോക്കൂ. കാണാവുന്നിടത്തോളം കാണുക.

വൈദ്യൻ - അല്പം (ധ്യാനത്തിലിരുന്നിട്ട്) കണ്ണടച്ചുകൊണ്ടു നോക്കി - കണ്ടു.

സ്വാമി തിരു:- ഈ മഹാകാശത്തോടുകൂടി അദ്ധ്യാത്മാകാശത്തിൽ എല്ലാം കണ്ടു. അല്ലേ? അപ്പോൾ ആ ആകാശം ഈ ആകാശത്തേ

ക്കാൾ നേർമ്മയായിരിക്കണം. അതിനേക്കാൾ നേർമ്മയായ വിധത്തിൽ ആ ഏകദൈവം എങ്ങും നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. കണ്ടുകൊൾക.

ഈ സംഭാഷണത്തിന്റെ ഫലമായി വൈദ്യൻ, സൂക്ഷ്മാൽ സൂക്ഷ്മതമായും വാങ്മനസ്സുകൾക്കുഗോചരമായും സർവ്വാനന്തര്യമായി യായുമിരിക്കുന്ന ആത്മവസ്തുവെ മുഖത്തോടുമുഖം ദർശിച്ചു.

II. ഡാർവിന്റെ പരിണാമ സിദ്ധാന്തം

സ്വാമികൾ- എങ്ങും നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ഒരു ബോധസ്വരൂപന്റെ ബോധത്തിൽ ഉൾപ്പെടാതെയോ ഈ പരിണാമം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്?

സ: വിദ്വാൻ- ഒരു ബോധസ്വരൂപനുണ്ടെങ്കിൽ ഇതും ഉൾപ്പെട്ടതായി വരും. പരിണാമം നടക്കാൻ ഒരു ബോധ സ്വരൂപന്റെ ആവശ്യം ഉണ്ടെന്നു സയൻസു സമ്മതിക്കുന്നില്ല.

സ്വാമികൾ- അപ്പോൾ അതിനു ക്രമമോ, മുറയോ, ലക്ഷ്യമോ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്നില്ലല്ലോ. അനുലോമമായോ പ്രതിലോലമായോ അഥവാ ഒരേ സമയത്തു രണ്ടും കൂടിയോ ആകാമല്ലോ.

സ: വിദ്വാൻ- ആരംഭിച്ചതിൽ നിന്നു മുന്നോട്ടു നീങ്ങുകയേ ഉള്ളെന്നു തോന്നുന്നു.

സ്വാമികൾ: -മൂന്നുപിന്നേതിരിക്കട്ടെ, കർമ്മനിയമബന്ധനമല്ല, പരിവർത്തനമാണല്ലോ? ആണെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

സ: വിദ്വാൻ- കർമ്മനിയമങ്ങളുംഗീകരിക്കുന്നവരല്ലല്ലോ പാശ്ചാത്യർ, പ്രത്യക്ഷാനുമാനങ്ങൾ കൊണ്ടും പരീക്ഷണനിരീക്ഷണങ്ങൾ കൊണ്ടും തെളിയിക്കാവുന്ന ശാസ്ത്രമാണ് സയൻസ്. അതുകൊണ്ട് അതു നൽകുന്നത് സത്യമായ അറിവുകളാണ്.

സ്വാമികൾ- ഒഹാ, ഒഹാ, സയൻസ് അത്രമാത്രം അപ്രാമാദികമാണോ എന്നു നമുക്കൊന്നു ചിന്തിച്ചുനോക്കാം. ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വഴിയാണല്ലോ നമുക്ക് ജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നത്. അവ തെറ്റായ അറിവുതരുന്ന ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ പലതും അനുഭവത്തിൽ പെട്ടിട്ടില്ലെ? അപൂർണ്ണങ്ങളായ ആ ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ പൂർണ്ണമായ സത്യത്തെ അറിയിക്കാൻ എങ്ങനെ ശക്തമാകും? ഇന്ദ്രിയഗ്രാമം തന്നെ എപ്പോഴും സത്യബോധകമല്ലെങ്കിൽ അവമൂലം ജഡീയ പദാർത്ഥങ്ങൾ- യന്ത്രങ്ങളും ഉൾപ്പെടും- നൽകുന്ന അറിവു സത്യമായിരിക്കണമെന്നു നിർബന്ധമില്ല. ആ

സ്ഥിതിക്ക് സയൻസ് അപ്രാമാദികമായിരിക്കുമെന്ന് പൂർണ്ണമായി വിചാരിക്കാൻ കഴിയാതെ വരുന്നല്ലോ.

അനന്തരം സ്വാമികൾ ഈ മഹാപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ വിസ്തൃതിയും വലിപ്പവും അതിലെ ഊക്കൻ ഗോളങ്ങളുടെ സംസ്ഥിതിയും നിയമവിധേയത്വവും മറ്റും വിശദീകരിച്ചിട്ട്, മനുഷ്യൻ കീടസദൃശ്യനാണെന്നുൽബോധിപ്പിച്ച് അവന്റെ അറിവിന്റെ അതിതൂഹാവസ്ഥയെ സ്പഷ്ടമാക്കി- അരിമാവും കരിപ്പൊടിയും കലർത്തിയാൽ കറുപ്പും വെളുപ്പും മല്ലാത്ത അല്പം മങ്ങിയനിറത്തിൽ ആ പൊടിക്കൂട്ടിനെ ഒന്നാകെ നമ്മൾ ദർശിക്കുന്നു. അതിൽ കൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന ഒരണുജീവിയാകട്ടെ, വലിയ കറുത്ത പാറകളും വെളുത്ത പാറകളും കാണും. ഇന്നും ഇന്നലെയുമല്ല, ഭൂമിയുമതിലെ ജീവജാലങ്ങളുമുണ്ടായിട്ട്, ഒരു മമ്പന്തരത്തിൽ മുപ്പതു കോടി അറുപത്തേഴുലക്ഷത്തിരുപതിനായിരത്തി ചിലാനും മനുഷ്യ വർഷങ്ങൾ ഉണ്ട്. അത്തരം 14 മമ്പന്തരങ്ങൾ ചേർന്നതാണു ബ്രഹ്മാവിന്റെ ഒരു പകൽ. അതു കഴിഞ്ഞാൽ നൈമിത്തികപ്രളയം. രാത്രിയും ഇത്രതന്നെ ദൈർഘ്യമുണ്ട് അങ്ങനെ 100 വർഷം ബ്രഹ്മാവിന് ആയുസ്സുണ്ടെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. അതിൽ അൻപതു കഴിഞ്ഞു. ഇതുവരെ 453 മഹായുഗങ്ങളിലായി 196 കോടി എട്ടു ലക്ഷത്തിഅമ്പത്തിമൂവായിരത്തി നാൽപ്പത്തി എട്ടു മനുഷ്യവർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാം. ഇത്ര ദീർഘമായ ഒരു കാലയളവിൽ ഈ ഭൂലോകത്ത് എന്തെല്ലാം പരിവർത്തനങ്ങൾ നടന്നുവെന്ന് ആലോചിക്കുക സാധ്യമാണെങ്കിൽ, അതിൽ ജീവിക്കുന്ന ഉൽകൃഷ്ട ജീവികളുവേണ്ടിയാണ് അവതാരമുണ്ടാകുന്നതെന്നു വിശ്വസിക്കുകയാണെങ്കിൽ, മത്സ്യ കുർമ്മ വരാഹാവതാരങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള നമ്മുടെ മതപ്രകാരവും പരിണാമവാദം സുസമ്മതമായിട്ടുള്ളതല്ലെ എന്നു ചിന്തിക്കേണ്ടിയരിക്കുന്നു.

III. മരണം

മുൻസിഫ് നാണുപിള്ളയോട്

ജീവാവസാന മുഹൂർത്തത്തിനു മുൻപ് മരണവായു ശരീരത്തിൽ കടന്നു സഞ്ചരിക്കുന്നു. അത് പ്രാണവായുവിനെ ഗ്രഹിച്ചിട്ട് ബഹിർഗമിക്കുന്നു. പ്രാണനിയമനം സാധിച്ചിട്ടുള്ള യോഗികൾക്ക് പ്രാണവായുവിനെ മൃത്യുവായു സഞ്ചാരമാർഗ്ഗത്തിൽ നിന്നും ഗോപനം ചെയ്തു സൂക്ഷിക്കുക സാധ്യമാണ്. അങ്ങനെ മൃത്യുകാലം മരണത്തിൽ നിന്നും ഇഷ്ടാനുസരണം ഒഴിഞ്ഞുജീവിക്കാൻ പ്രയാസമില്ല.

IV. അമ്മ

1) ചെമ്പിൽ എൻ.പി.പണിക്കരോട്

മാതൃജനങ്ങൾ കുട്ടികൾക്ക് ആഹാരം കൊടുക്കുന്നതു നോക്കി നിന്നിട്ടുണ്ടോ? കുട്ടികളെ വിളിച്ച് അം-അം അം എന്നു പലവുരു പറയുന്നു. അപ്പോൾ ഏതോ ഒരജ്ഞാതമായ ശക്തിവിശേഷത്തിൽ കുട്ടികൾ വായ് പിളർക്കുകയും അമ്മ ആഹാരം കൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ അം ആണ് പിന്നീട് അമ്മയായിത്തീർന്നത്. അം എന്നത് ലക്ഷണയാ ആഹാരവാചിയായിത്തീരുന്നു. ആഹാരം കൊടുക്കുന്ന ആൾ ആഹാരമോ ഭൂതികവും, ഐന്ദ്രിയകവും, മാനസികവും, ആത്മീയവും-ചതുർവിധങ്ങളായ ഈ ആഹാരം ആരു കൊടുക്കാൻ കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവോ അവർ അമ്മമാരാകുന്നു. ഭാഷയിലെ ഈ അമ്മയിൽ നിന്നാണ് അംബ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്.

അമ്മയെപ്പറ്റി

2) പരിവ്രാജകത്വത്തിന് ആഗ്രഹിച്ച പനച്ചപ്പാടത്തു നാരായണപിള്ളയോട്

വീട്ടിൽ അമ്മയുണ്ടോ? - ഉണ്ട് എന്നു മറുപടി. അപ്പോൾ സ്വാമി തിരുവടികൾ- ഇപ്പോൾ പോകേണ്ട. അവരെ വിഷമിപ്പിച്ചുകൂടാ. അവരുടെ കാലശേഷം ആകട്ടെ. ലോകത്ത് ഒരാൾക്ക് അമ്മ കഴിഞ്ഞെ ഉള്ളൂ, അച്ഛനും. അമ്മ ചൂണ്ടിത്തരുന്നതാണ് അച്ഛനെ; എന്നാൽ അമ്മയെ സ്വയം അറിഞ്ഞ്, അറിയാതെ വിളിച്ചുപോവുകയാണ്. അത്രയ്ക്കുണ്ട് ചോര പാലാക്കിത്തന്നും അം-അം പറഞ്ഞും ആഹാരം വാരിത്തന്നും, പോഷിപ്പിച്ച് അമ്മയെന്ന് തനിയെ വിളിക്കാറാകുന്ന അമ്മയുടെ മഹിമ. അതുകൊണ്ട് പിന്നെയാകട്ടെ.

V. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ വേദാന്തം

പല്വൂർ ശ്രീ വി. നാരായണമേനോനോട്

ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ വേദാന്തം എന്നാലെന്തെന്നു നിനക്കറിയാമോ? തന്റെ കാപട്യങ്ങൾ വെളിപ്പെടാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി ഏതെങ്കിലും ഒരു സന്യാസിയുടെ ശിഷ്യനായിത്തീർന്നേക്കുക. അവരുടെ ആ വിഭൂതി ലേപനവും മന്ത്രജപവുമെല്ലാം വെറും വിദ്യ. ഇതെല്ലാം കണ്ടു കണ്ടു ഞാൻ ആരോടും അത്ര തുറന്നു ഈ മാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി പറയാറില്ല. ഇപ്പോൾ എനിക്കങ്ങുപോകാനുള്ള കാലമായി. എന്റെ ചുമടിറക്കിയാൽ മതിയെന്നുമായി. ഈയിടെയാരെങ്കിലും വന്നു ചോദിക്കുന്ന പക്ഷം അവർ

ആവശ്യപ്പെടുന്നതിൽ കൂടുതൽ പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയാണ് പതിവ്. എന്തിനു ഞാൻ മടിക്കുന്നു. ചുമടിക്കട്ടെ; ആവശ്യമുള്ളവർ പേറട്ടേ.

VI. വിവേകാനന്ദ സ്വാമിയെപ്പറ്റി

“കണ്ണിന് ഒൻപതു ഗുണങ്ങൾ ശാസ്ത്രീയമായിട്ടുണ്ട്. അവ ഒൻപതും തികഞ്ഞ കണ്ണുകൾ വിവേകാനന്ദസ്വാമികൾക്കല്ലാതെ മറ്റാർക്കും കണ്ടിട്ടില്ല.”

VII. ക്രിസ്തുദേവന്റെ വൈദിക സിദ്ധാന്തം

ചെമ്പിൽ എൻ.പി.പണിക്കരോട്
(ബൈബിളിലെ പുതിയ നിയമത്തിലെ ആദ്യവാക്യം)

“In the Beginning was the word,
The word was with god,
The word was God”

ഇപ്രകാരം പണിക്കർ ചൊല്ലിയപ്പോൾ സ്വാമി തിരുവടികൾ “മതി,മതി നിൽക്കട്ടെ. അതിന്റെ അർത്ഥവും കൂടി ഒന്നു ചിന്തിച്ചു കളയാം.” ആദിയിൽ വചനമുണ്ടായി; വചനം ദൈവത്തോടുകൂടിയിരുന്നു; ദൈവം വചനമായിരുന്നു. ഈ ഭാഗത്തെപ്പറ്റി താർക്കികസിദ്ധാന്തദാരാ ഏകദേശം ഒന്നരമണിക്കൂർ നേരം ധാര മുറിയാതെ പൂർവ്വ പക്ഷം, സിദ്ധാന്തം എന്ന മട്ടിൽ ഒരു മഹാഭാഷ്യം തന്നെയാണ് തിരുവായ് മൊഴി ഞ്ഞത്.

ക്രിസ്തു ഹൈന്ദവ വേദാന്തമഭ്യസിച്ച ഒരു സിദ്ധയോഗിയായിരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള അനുഭവവേത്താക്കളുടെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നു മാത്രമേ ഇത്ര ഗംഭീരാർത്ഥകമായ ലളിത മൊഴി പുറപ്പെടുകയുള്ളൂ. ഓങ്കാരമായ പ്രണവ മന്ത്രത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയാണ് ആ വാക്യത്തിൽ ഉള്ളടക്കം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ഹൈന്ദവവേദാന്തം പഠിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കല്ലാതെ ആ ആദിമ വാക്യം വ്യാഖ്യാനിക്കാൻ സാധ്യമല്ല.

VIII. ഉച്ചാരണങ്ങളുടെ ഉൽഭവം

ചോദ്യം- വ്യാകരണ സൂത്രങ്ങൾ ആദ്യമായി തുടങ്ങുന്നത് അ, ഇ, ഉണ്, ള, ങ, ക്, ഏ, ഓ, ണ്, ഇങ്ങനെയാണല്ലോ. ഇത് അ മുതൽ തുടങ്ങാൻ വല്ല കാരണവും പറയാനുണ്ടോ.”

ഉത്തരം - മനുഷ്യാൽപത്തിക്കും, ഭാഷാൽപ്പത്തിക്കും തമ്മിൽ സാമ്യമുണ്ടെന്നുള്ളതു വിശേഷിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഗർഭപാത്ര

ത്തിൽ വെച്ചു മാത്രമല്ല പ്രസവം വരെ പ്രജ പൂർണ്ണമൗനം പൂണ്ടിരിക്കുന്നു. ജനന വേളയിലാണ് ശിശു ഒന്നാമതായി മൗനഭഞ്ജനം ചെയ്യുന്നത്. മൗനഭഞ്ജനം ചെയ്യുന്നത് “അ” കാരോച്ചാരണം മൂലമാണല്ലോ. അതിനാൽ ഭാഷയിലെ അക്ഷരമാല അ കാര പൂർവ്വമായിരിക്കുന്നതിന്റെ ഔചിത്യം കണ്ടുകൊൾക. ഗർഭ ക്ലേശങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്തി ലഭിച്ച ശേഷം സന്തോഷഭരിതമായ ഹൃദയത്തിന്റെ വ്യാപരം സാമാന്യം ഒരു ചിരി രൂപത്തിൽ പ്രസരിക്കുന്നതിന്റെ ഫലമായി “ഇ” കാരോച്ചാരണം ഉണ്ടാകുന്നു. പിന്നീട് ശിശുക്കൾക്കുണ്ടാകുന്ന ബാഹ്യപ്രകൃതിയിലെ ശബ്ദാദികളിൽ നിന്നും ഉണ്ടാകുന്നത് ഭയമാണ്. അതുകൊണ്ട് ശിശു ഞെട്ടുകയും അതിന്റെ ശബ്ദ നിർഗമനം “ഉ” കാരോച്ചാരണമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

തിരുവായ്മൊഴികൾ

I. ജഗത്തിന്റെ സത്ത

ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ വഴി അനുഭവിക്കുമ്പോൾ ജഗത്ത് ഇങ്ങനെയൊക്കെ യിരിക്കുന്നു എന്നേ പറഞ്ഞുകൂട്ടൂ. ജഗത്തിന്റെ വാസ്തവ സ്വരൂപം ഇതു തന്നെ എന്നു സ്ഥാപിക്കാൻ ഈ സാക്ഷ്യം മാത്രം പോരാ. അപ്രകാരം സ്ഥാപിക്കുന്നത് കാമിലക്കാരൻ കാണാത്തപ്പോഴും, പദാർത്ഥങ്ങൾ മഞ്ഞിച്ചു തന്നെ ഇരിക്കും എന്ന് അയാൾ ശരിക്കും പോലെയാണ്. മണ്ഡൂകങ്ങൾ വെള്ളാനയെ കാണുന്നു; ഭ്രാന്തൻ ആന വരുന്നു എന്ന് കണ്ട് പരിഭ്രമിച്ച് ഓടുന്നു. ആ ആനകൾക്ക് നമ്മെ സംബന്ധിച്ച് സത്ത യില്ല. എല്ലാ തോന്നലും അവരവരുടെ സങ്കല്പമാകുന്ന അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉരുപ്പിടിക്കുന്നു. അവ്യക്തമായിക്കിടക്കുന്ന ഭാഗങ്ങൾ കുറെച്ചു ന്നാൽ സ്ഥൂലരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട് ഉള്ളിൽ അതിനു തക്ക വിജ്യം ഭേദങ്ങൾ ഉണ്ടാകണം. അത്രയേ ഉള്ളൂ താമസം. അതുണ്ടാകുമ്പോൾ താദൃശവിജ്യംഭേദങ്ങളുടെ ഫലമായി മുമ്പുനിലവിലിരിക്കുന്ന സ്ഥൂലങ്ങൾ മറിഞ്ഞ് പുതിയതിന് ഇടം കൊടുക്കുന്നു.

II. സത്തും അസത്തും

സത്തെന്നത് എല്ലായ്പ്പോഴും ഉള്ളത്. ഉദാ:- വസ്ത്രം. ഇതിന് വസ്ത്രമെന്ന നാമവും, രൂപവും, അർത്ഥവും ഉണ്ട്. അസത്ത് എന്നത് ഒരിക്കലും (കാലത്രയത്തിലും) ഇല്ലാത്തത്. ഇത് രണ്ടുവിധം, ഒന്ന് നാമ മാത്രമായുള്ളതും, മറ്റൊന്ന് നാമവും രൂപവും മാത്രമുള്ളതും (അർത്ഥമില്ലാത്തതും ആകുന്നു) നാമമാത്രത്തിനുദാഹരണം വന്ധ്യാപുത്രനാകുന്നു..... വന്ധ്യക്കുപുത്രനില്ല. അതുകൊണ്ട് വന്ധ്യാപുത്രൻ എന്നൊരു നാമമല്ലാതെ രൂപവും അർത്ഥവുമില്ല. നാമവും രൂപവും മാത്രമുള്ളതിന് ഉദാഹരണം - രജ്ജുസർപ്പവും മറ്റുമാകുന്നു. ഇവയിൽ രജ്ജു കാരണം; സർപ്പം കാര്യം. കാര്യത്തിന് സർപ്പമെന്ന നാമവും രൂപവും

അല്ലാതെ അർത്ഥം (സർപ്പമെന്ന വസ്തു) ഇല്ല. ഇതുപോലെ കാരണമായ ബ്രഹ്മത്തിൽ - കാര്യമായ ലോകം- ആത്മജ്ഞാനിക്ക്- ഇല്ലാത്തതാണ്.

ഒരു വസ്തു സത്തോ അസത്തോ എന്നാരായുമ്പോൾ ആ വസ്തുവിന്റെ ഒരു ഭാഗം മറ്റൊരു ഭാഗത്തോടു ചേരുന്നതായി കണ്ടു എന്നു വെച്ച് സത്താണെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നത് ഒരു വിധത്തിലും ശരിയായിട്ടുളളതല്ല. അങ്ങനെ നിശ്ചയിക്കുകയെന്നു വെച്ചാൽ മരിമരീചികാപ്രവാഹത്തിന്റെ അലകളും ഒന്നുമറ്റൊന്നിനോട് ചേർന്നു കാണുന്നതുകൊണ്ട് അതിനെയും സത്താണെന്നു നിശ്ചയിക്കാമെന്നു വരും. ഇപ്രകാരം ലോകത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം മറ്റൊരു ഭാഗത്തോടു ചേരുന്നതായി കണ്ടു എന്നുവെച്ച് ജ്ഞാനികൾ ലോകത്തെ സത്താണെന്നു പറയുകയില്ല.

III. വിക്ഷേപാവരണ തത്ത്വമസികൾ

വിക്ഷേപമെന്നത് ഉല്പത്തിസ്ഥാനം. ഭൂതഭൂതികങ്ങളായ ദേഹേന്ദ്രിയാദി നാമരൂപ പ്രപഞ്ചങ്ങളും വൃത്തിയുടെ ഉദയത്തിന് സാധനമായിരിക്കുന്ന അഹങ്കാരബിന്ദുവും സംകോചാവസ്ഥയായിരുന്ന സ്ഥാനം ശൂന്യമെന്നും ആ അതുതന്നെ നാമരൂപാദി പ്രപഞ്ചങ്ങൾക്കു കാരണമെന്നും കാര്യങ്ങൾക്കുള്ള നാമരൂപാദി ലക്ഷണം കാര്യമായ ശൂന്യത്തിനും കല്പിക്കുകയാൽ അതിനു കാരണമായ മറ്റൊന്ന് ഇങ്ങനെ അനവസ്ഥ വരും. ആയതിനാൽ നാമ രൂപാദി രഹിതസ്ഥാനം, ശൂന്യമെന്നും പ്രണവം മുതൽ സർവ്വ പ്രപഞ്ചവും, മേൽപ്പറഞ്ഞ ശൂന്യഗർഭത്തിൽ നിന്നും ഉല്പത്തിയാകുന്നതിനാൽ, ആ ശൂന്യവ്യാപൃതെ, ജീവകാരണ ശരീരമായ അവിദ്യയെന്ന അതിന്റെ വ്യാപകത്തെ ഈശ്വരകാരണ ശരീരമായ മായയെന്നും അറിയണം. മേൽപ്പറഞ്ഞ ശൂന്യവ്യാപൃതെ അറിഞ്ഞ അറിവ് താനാകുന്നു എന്നതിനെ മറച്ച് ശൂന്യമായി മയക്കിയത് ആവരണം.

പരമാണുവിന്റെ ഗർഭത്തിലും അതിസൂക്ഷ്മമായിരുന്ന ശൂന്യവ്യാപൃതെ അറിഞ്ഞ അറിവ് താം പദവാച്യാർത്ഥമായ ജീവൻ. ശൂന്യവ്യാപകത്തെ അറിഞ്ഞ അറിവ് തത് പദവാച്യാർത്ഥമായ ഈശ്വരൻ - താം പദവാച്യാർത്ഥ ജീവനെ സന്നിധിമാത്രത്താൽ അറിവുകൊടുത്ത നിരഹങ്കാരജ്ഞാനം താം പദ ലക്ഷ്യാർത്ഥ കൂടസ്ഥൻ- ഈ അറിവിന്നതി വ്യാപകമായും സങ്കല്പ വികല്പരഹിതമായും സ്വയം താനായുമിരിക്കുന്ന അഖണ്ഡജ്ഞാനം തത് പദലക്ഷ്യാർത്ഥമായ ബ്രഹ്മം വൃഷ്ട്യപാധികളുടെ നാശാനുഭവത്തിങ്കൽ വൃഷ്ടിജ്ഞാനമെന്നും, സമഷ്ട്യപാധിനാശത്തിങ്കൽ സമഷ്ടിജ്ഞാനമെന്നുള്ളതുതള്ളി ഉപാധിഭേദ

ത്താൽ വന്ന- കൂടസ്ഥ- ബ്രഹ്മ- നാമങ്ങളേയും നീക്കി ശേഷിച്ച ത്രിവിധ പരിഹാര ശൂന്യപരിപൂർണ്ണമായി, അനിർവ്വചനീയമായി യാതൊന്നനുമെത്തിൽ വരുമോ അത് അസി പദാർഥമായ നിജാനന്ദാനുഭൂതിയാകുന്നു.

IV. മുർത്തുപാസന

മുർത്തുപാസനയെന്നുവെച്ചാൽ എന്തോന്നാണെന്നാണ് വിചാരിക്കുന്നത്? അത് ചിത്തൈകാഗ്ര്യത്തിന് അനുഭവസ്ഥന്മാരായ ആചാര്യന്മാർ കല്പിച്ചിട്ടുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളാണ്. അല്ലാതെ നമ്മേപ്പോലെ ഉണ്ടും ഉടുത്തും ഉറങ്ങിയും കഴിയുന്ന, ഏതോ ലോകത്തുള്ള ഒരു തരം ദേവന്മാരെ അടുത്തു വിളിച്ചു വരുത്തുന്ന വഴിയൊന്നുമല്ല ഭാവനയുടെ പ്രയോജനം; അതു വരുത്തി അറിയുമ്പോഴേ മനസ്സിലാകൂ. അതുപോലെ, നിർഗ്ഗുണോപാസന- അതെന്തോന്നാണ്? ഗുണങ്ങളിൽ മുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന മനസ്സ് അതിൽ നിന്നെങ്ങനെ പൊങ്ങിവരും? അത് മത്സ്യത്തിനെ പിടിച്ച് കരയിൽ ജീവിപ്പിക്കുന്നതുപോലെയിരിക്കും. നിർഗ്ഗുണം എന്തെന്നറിഞ്ഞിട്ടല്ലേ ഉപാസിക്കാൻ.

സപ്തർഷിവാദമെന്നൊരു ഗ്രന്ഥം മറ്റാറ് മഹർഷിമാരും കൂടി വസിഷ്ടനോട് നാസ്തികവാദം ചെയ്യുന്നു വസിഷ്ഠൻ അവർ പറയുന്ന ശാസ്ത്രീയയുക്തികൾ കൊണ്ടു തന്നെ ഈശ്വരൻ ഉണ്ടെന്നു സമർത്ഥിക്കുന്നു. ഇതാണ് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ മുഖ്യവിഷയം. ഇപ്പോൾ പറയാറില്ലെ മെസ്മറിസം- ഹിപ്നോട്ടിസം- അതിനെയാക്കെക്കാളൊക്കെ ശക്തിയായി മനോവശ്യതത്താലും ചിത്തൈകാഗ്ര്യമാർഗ്ഗവുമൊക്കെ അതിൽ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു ശീലിച്ചാൽ ഒറ്റ നോട്ടത്തിൽ ഏവരേയും വശീകരിക്കാം; ഏതു രോഗവും ഭേദമാക്കാം. പക്ഷേ, അഭ്യാസമാർഗ്ഗങ്ങൾ കൂറെ വിഷമമാണ്.

സാരവാക്യമുത്തുകൾ

I. കവിപ്പയൻ

യോഗാശാസ്ത്രപഠനം, പാഠനം ഇവയും പത്മാഭ്യാസന ബന്ധവും, മനസ്സിനെ ഒരു സ്ഥാനത്തുനിർത്തി നിർന്നിമേഷമായിരിക്കലും ഇത്യാദി നീ (യോഗി) ചെയ്യുന്ന പ്രവൃത്തികൾ ജ്ഞാനിതപോധനസന്നിധിയിൽ തപോവേഷം കെട്ടിയാടുക മാത്രമാണ്. എന്നാൽ ഈ യോഗവാസനയെ പോക്കി സാക്ഷാൽ മോക്ഷമയുവാൻ മാർഗ്ഗം എന്തെന്നാൽ - മുമ്പിലത്തേപ്പോൽ, സങ്കല്പ വികൽപ്പങ്ങളോടു അഭിമുഖനാകാതെ, മലടുറിവായ്- ജ്ഞാനമാത്രമായ്, എങ്ങും നിറഞ്ഞ സംയോഗമുറ്റിശ്ചലാകാശമെന്നപോലെ നീ ഇരുന്നാലും.

II. തത്ത്വമുട്ടാക്കാൽ

തത്ത്വങ്ങളെയെല്ലാം നിവതി ചെയ്ത്, നീങ്ങി. തന്നെ ജ്ഞാനത്താൽ അറിയുംവിധമുള്ള ബോധം കൂടാതെ, ടി തത്ത്വങ്ങളെ തന്റെ മേൽപ്പുതപ്പായ് മുടിവച്ചുകൊണ്ട് സമാധി ഇരിക്കുന്ന യോഗിയെ ജീവബോധയുക്തനായ ഭ്രാന്തൻ എന്നു വിളിക്കുന്ന ജ്ഞാനിക്കെന്തുകുറ്റം? ഈഹബുദ്ധി കൂടാതെ, കണ്ട് കെട്ടുകുറ്റിയിൽ അടങ്ങാത്ത മദകളുതെ ബന്ധിക്കാൻ പാറയിൽ നിന്നു നാരുരിക്കുന്നവനെയും തനിക്കിരിക്കാൻ ഇടം നൽകുന്ന ആകാശത്തെ ചെന്നു പിടിക്കുന്നവനെയും പോലെയാണ് ഈ യോഗികൾ.

III. നെയ്യിൻ നിഴൽ

നെയ്യിൽ തോന്നുന്ന നിഴൽ പോലെയും, ആ നിഴലെ നോക്കിയിട്ട് ആകാശത്തെ നോക്കിയാൽ ആ നിഴൽ പോൽ തോന്നുന്ന ഛായാപുരുഷനെപ്പോലെയും, ഇന്ദ്രിയങ്ങളായ അസദ് വസ്തുക്കളിൽ ചേർന്ന ജീവബോധവികല്പം കൊണ്ടു താനും ധ്യേയമുർത്തികളുമായി ആധാരങ്ങളിൽതോന്നുന്നതും, നിർമ്മലനാദ ബിന്ദുദർശനരൂപത്തിൽ തോന്നിച്ച, അതു സ്ഥിരമാകാതെ വീണ്ടും നശിച്ചുപോകുന്നതും ആയ

ഈ കൃത്യങ്ങൾ എല്ലാം, വിചാരജ്ഞാനത്താൽ, തന്നെ സ്പഷ്ടമായ റിയാത്തവൻ ചെയ്യുന്നതാണ്.

IV. വാലെലമുകമായ്

നിശ്ചിത ദേശത്തു ചെല്ലാൻ എതിരായ് ആനയേറിയവൻപോലെയും, ജീവബോധത്തെ മുൻനിർത്തി ജ്ഞാനത്തെ പിന്നിട്ടു ശിവപ്രാപ്തിക്കു ഭാവിച്ചാൽസാധിക്കുമോ? തന്നെ ചേർന്ന്, അതിനൊത്തപടി തന്നെ അലക്കുന്ന പിശാചിനെ അറിഞ്ഞിരിക്കെ, അതെവിടെ എന്നന്വേഷിക്കുന്ന ഒരുവന്റെ മൗഢ്യംപോലെ, ബന്ധമുക്തികളിലും നിന്നോടു ചേർന്നിരുന്ന് മോക്ഷാദി നൽകുന്ന തിരുവരുളിനെ, അന്യത്ര എന്നു കരുതിത്തേടുന്നത് ജ്ഞാനിക്ക് ഏറ്റവും പരിഹാസ്യമത്രേ.

V. ഉലകത്തെ മായാ

മായാകാര്യമായ പ്രപഞ്ചത്തേയും, ദേഹത്തേയും മിഥ്യയെന്നറിയിച്ചാൽ, ഗന്ധർവ്വ രഥം പോൽ, അസത്തായ് കണ്ടറിയുന്നതല്ലാതെ തീരെ ഇതിനെ തള്ളിഒഴിക്കാൻ കഴിയുമോ? എങ്കിൽ, സ്വപ്നത്തിൽ നാലുവശവും അഗ്നി ചൂഴ്ന്ന്മാറിപ്പോകാൻ വയ്യാതെയിരിക്കുന്നവൻ, ജാഗ്രത്തിൽ അതിനെ കടക്കുമ്പോൾ, ജ്ഞാനസൂര്യ പ്രകാശാനന്തരം ദേഹാദിപൊയ്ക്കുവരുമെന്നർത്ഥം.

ചട്ടമ്പിസ്വാമികളുടെ ചില തിരുമൊഴികൾ

ഉച്ചാരണങ്ങളുടെ ഉത്ഭവം. “വ്യാകരണസൂത്രങ്ങൾ ആദ്യമായി തുടങ്ങുന്നത് അ ഇ ഉണ്, ഋ, ൠ ക്, ഏ, ഓങ്. ഇങ്ങിനെയാണല്ലോ. ഇത് അ മുതൽ തുടങ്ങാൻ വല്ല കാരണവും പറയാനുണ്ടോ?” എന്ന ചോദ്യത്തിനുത്തരമായി ശ്രീ ചട്ടമ്പിസ്വാമികൾ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു: - “മനുഷ്യോൽപ്പത്തിക്കും ഭാഷോൽപ്പത്തിക്കും” തമ്മിൽ സാമ്യമുണ്ടെന്നുള്ളതു വിശേഷിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഗർഭപാത്രത്തിൽ വച്ചു മാത്രമല്ല പ്രസവംവരെ പ്രജ പൂർണ്ണമാനം പുണ്ടിരിക്കുന്നു. ജനനവേളയിലാണ് ശിശു ഒന്നാമതായി മൗനഭഞ്ജനം ചെയ്യുന്നത്. മൗനഭഞ്ജനം ചെയ്യുന്നത് ‘അ’ കാരോച്ചാരണംമൂലമാണല്ലോ. അതിനാൽ ഭാഷയിലെ അക്ഷരമാല ‘അ’ കാരപൂർവമായിരിക്കുന്നതിന്റെ ഔചിത്യം കണ്ടുകൊൾക. ഗർഭക്ലേശങ്ങളിൽ നിന്നും വിമുക്തിലഭിച്ച ശേഷം സന്തോഷഭരിതമായ ഹൃദയത്തിന്റെ വ്യാപാരം സാമാന്യം ഒരു ചിരിരൂപത്തിൽ പ്രസരിക്കുന്നതിന്റെ ഫലമായി ‘ഇ’ കാരോച്ചാരണം ഉണ്ടാകുന്നു. പിന്നീട് ശിശുക്കൾക്കുണ്ടാകുന്ന ബാഹ്യപ്രകൃതിയിലെ ശബ്ദാദികളിൽ നിന്നും ഉണ്ടാകുന്നത് ഭയമാണ്. അതുകൊണ്ടു ശിശു ഞെട്ടുകയും അതിന്റെ ശബ്ദനിർഗമനം ‘ഉ’ കാരോച്ചാരണമായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു.

കവിയപ്പൻ - യോഗശാസ്ത്രപഠനം, പാഠനം ഇവയും പത്മാഭ്യാസനബന്ധവും, മനസ്സിനെ ഒരു സ്ഥാനത്തു നിർത്തി നിർന്നിമേഷമായിരിക്കിലും - ഇത്യാദി നീ (യോഗി) ചെയ്യുന്നു. പ്രവൃത്തികൾ ജ്ഞാനതപോധനസന്നിധിയിൽ തപോവേഷംകെട്ടിയാടുക മാത്രമാണ്. എന്നാൽ ഈ യോഗവാസനയെപ്പോക്കി സാക്ഷാൽ മോക്ഷമടയുവാൻ മാർഗ്ഗമെന്തെന്നാൽ: - നീമുമ്പിലത്തേപ്പോൽ സങ്കല്പവികല്പങ്ങളോട് അഭിമുഖനാകാതെ, മലടുറിവായ് - ജ്ഞാനമാത്രമായ്, എങ്ങും നിറഞ്ഞ, സംയോഗമറ്റ നിശ്ചലാകാശം എന്നപോലെ ഇരുന്നാലും. തത്വമുട്ടാക്കായ് - തത്ത്വങ്ങളെ എല്ലാം നിയതിചെയ്തു, നീങ്ങി തന്നെ ജ്ഞാനത്താൽ അറിയുംവിധമുള്ള ബോധം കൂടാതെ, മേൽപ്പറഞ്ഞ തത്ത്വങ്ങളെ തന്റെമേൽ പുനപ്പായ് - മുടിവച്ചുകൊണ്ട്

സമാധി ഇരിക്കുന്ന യോഗിയെ ജീവബോധയുക്തനായ ഭ്രാന്തൻ എന്നു വിളിക്കുന്നു. ജ്ഞാനിക്കെന്തുകുറ്റം? ഊഹബുദ്ധി കൂടാതെ കണ്ടു, കെട്ടുകുറ്റിയിൽ അടങ്ങാത്ത മദകളേതെ ബന്ധിക്കാൻ പഠനത്തിൽനിന്നു നാരുരിക്കുന്നവനെയും തനിക്കിരിക്കാൻ ഇടംനൽകുന്ന ആകാശത്തെ ചെന്നുപിടിക്കുന്നവനെയും പോലെയാണ് ഈ യോഗികൾ. നെയ്യിൻനിഴൽ - നെയ്യിൽതോന്നുന്ന നിഴൽപോലെയും ആ നിഴലെ നോക്കിട്ട് ആകാശത്തെ നോക്കിയാൽ ആ നിഴൽപോൽതോന്നുന്ന ഛായാപുരുഷനെപ്പോലെയും ഇന്ദ്രിയങ്ങളായ അസദസ്തുക്കളിൽ ചേർന്നു ജീവബോധവികല്പംകൊണ്ടു താനും ധ്യേയമുർത്തികളുമായി ആധാരത്തിൽ തോന്നുന്നതും, നിർമ്മലനാദബിന്ദുദർശനരൂപത്തിൽ തോന്നിച്ചു, അതു സ്ഥിരമാകാതെ വീണ്ടും നശിച്ചു പോകുന്നതും ആയ ഈ കൃത്യങ്ങളെല്ലാം വിചാരജ്ഞാനത്താൽ തന്നെ സ്പഷ്ടമായറിയാത്തവൻ ചെയ്യുന്നതാണ്. വാലെമകമായ് - നിശ്ചിതദേശത്ത് ചെല്ലാൻ എതിരായി ആനയേറിയവൻപോലെയും. ജീവബോധത്തെ മുൻനിർത്തി, ജ്ഞാനത്തെ പിന്നിട്ടു; ശിവപ്രാപ്തിക്കു ഭാവിച്ചാൽ സാധിക്കുമോ? തന്നെ ചെന്ന് അതിനൊത്തപടി, തന്നെ അലയ്ക്കുന്ന പിശാചിനെ അറിഞ്ഞിരിക്കെ അതെവിടെ എന്നന്വേഷിക്കുന്ന ഒരുവന്റെ മൗഢ്യംപോലെ ബന്ധമുക്തികളിലും നിന്നോടു ചേർന്നിരിക്കുന്നു മോക്ഷാദി നൽകുന്ന തിരുവരുളിനെ അന്യത്ര എന്നു കരുതി തേടുന്നത് ജ്ഞാനിക്ക് ഏറ്റവും പരിഹാസമത്രെ. ഉലകത്തെ മായാ - മായാകാര്യമായ പ്രപഞ്ചത്തെയും ദേഹത്തെയും മിഥ്യയെന്നറിയിച്ചാൽ ഗന്ധർവരഥംപോൽ അസത്തായ് കണ്ടറിയുന്നതല്ലാതെ തീരെ ഇതിനെ തള്ളിഒഴിക്കാൻ കഴിയുമോ? എങ്കിൽ സ്വപ്നത്തിൽ നാലുവശവും അഗ്നിച്ചുഴ്ന്നു മാറിപ്പോവാൻ വയ്യാതെ ഇരിക്കുന്നവൻ ജാഗ്രത്തിൽ അതിനെ കടക്കുമ്പോൾ ജ്ഞാനസൂര്യപ്രകാശാനന്തരം ദേഹാദി പൊയ്ക്കുന്നു വരുമെന്നർത്ഥം.